

**Заданні да конкурсу “Знак таленту”
20.04.2021**

Тэма: “Літаратура як від мастацтва. Тэорыя літаратуры”

Заданне 1

Адзначце правільны адказ – так або не.

Кожны правільны адказ –1 б., макс. 10 б.

1. Творы вуснай народнай творчасці не адносяцца да літаратуры.	Так	Не	1 б
2. Схаластыка – гэта філасофія эпохі Барока.	Так	Не	1 б
3. Свае вершы Ф.Скарына пісаў згодна з сілаба-танічнай сістэмай вершаскладання.	Так	Не	1 б
4. Сінекдаха – разнавіднасць эпітэта.	Так	Не	1 б
5. Канфлікт называюць асновай п’есы.	Так		1 б
6. “Палеская хроніка” І. Мележа з’яўляецца пенталогіяй.		Не	1 б
7. Тэорыя бесканфліктнасці станоўча ўплывала на развіццё беларускай літаратуры.	Так	Не	1 б
8. Да ўласна беларускіх літаратурных напрамкаў ХХ стагоддзя можна аднесці маладнякізм і ўзвышэнства (згодна з В.П. Рагойшам).	Так	Не	1 б
9. Паэма “Новая зямля” Я. Коласа напісана паводле гісторыі сям’і Міцкевічаў.	Так	Не	1 б
10. Вядомы беларускі паэт-манах быў афіцыйна прызначаны на пасаду выхавацеля і настаўніка царскіх дзяцей.	Так	Не	1 б

Заданне 2

Вызначце вершаваны памер наступных тэкстаў.

Кожны правільны адказ – 3 б., макс. 21 б.

1. Ад прадзедаў спакон вякоў
Мне засталася спадчына;
Паміж сваіх і чужакоў
Яна мне ласкай матчынай.

Аб ёй мне баюць казкі-сны
Вясеннія праталіны,
І лесу шэлест верасны,
І ў полі дуб апалены. *(Я.Купала)*

2. Дзе мой край? Там, дзе вечную песню пяе Белавежа,
Там, дзе Нёман на захадзе помніць варожую кроў,
Дзе на ўзвышшах Наваградскіх дрэмлюць суровыя вежы
І вішнёвыя хаты глядзяцца ў шырокі Дняпро. *(У. Караткевіч)*

3. Замёрзла ноччу шпаркая крыніца;
Твая пара, зімовая нуда!
Цяпер няма ўжо руху ні сляда,
І нават зверху слоём снег лажыцца. *(М. Багдановіч)*

4. У яго быў свет цікавы,
Свае вобразы, жыццё,
І ў душы яго ўсе з'явы
Сваё мелі адбіццё.
Ён і рэха сваё кліча.
І размову вядзе з ім...
Меў яшчэ ён такі звычай –
Гаманіць з сабой самім. *(Я. Колас)*

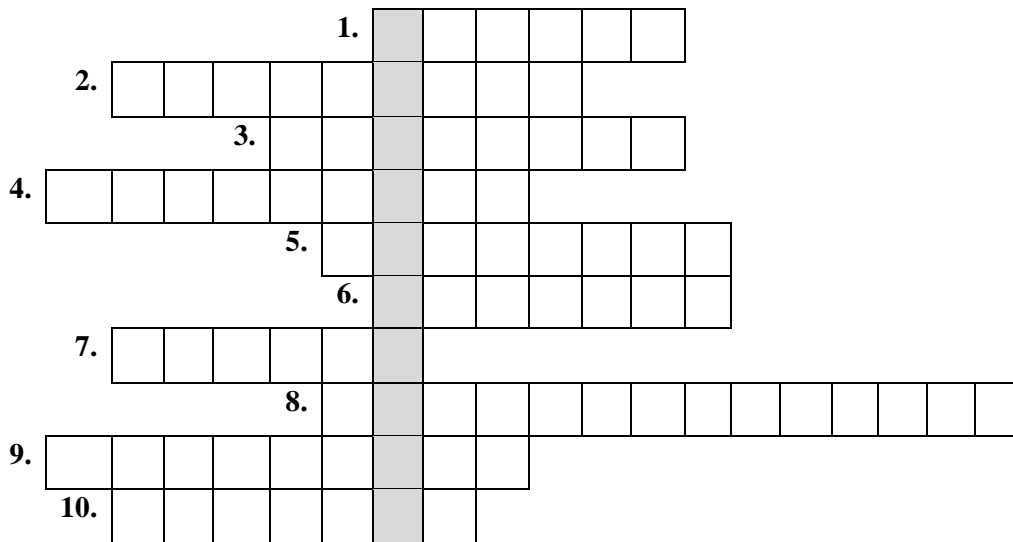
5. Спакойнага шчасця не зычу нікому:
Навошта грымотам маланка без грому,
Навошта ручай без пякучае смагі,
Халодная ўвага, не вартая ўвагі,
Жаданні, што прагныя крылы згарнулі,
Зязюля без лесу і лес без зязюлі. *(А. Куляшоў)*

6. Зорка Венера ўзышла над зямлёю,
Светлыя згадкі з сабой прывяла...
Помніш, калі я спаткаўся з табою,
Зорка Венера ўзышла. *(М. Багдановіч)*

7. Паміж пустак, балот беларускай зямлі,
На ўзбярэжжы ракі шумнацечнай
Дрэмле памятка дзён, што ў нябыт уцяклі,
Ўдзірванелы курган векавечны. *(Я. Купала)*

Заданне 3.
Разгадайце крыжаванку

Кожны правільны адказ – 3 б., макс. 30 б.

Ключавое слова:

Спецыяльная форма пазнання жыцця народа, выяўленне мастацкага спосабу мыслення. Гэта цэласная сістэма з унутранымі сувязямі, заканамернасцямі развіцця, складанымі ўзаемадзеяннямі паміж тэкстам і чытачом, на якія ўплываюць грамадскія абставіны.

1. Які мастацкі троп сустракаецца ў абодвух урыўках?

*Меў нейкі Селянін мізэрнага Каня –
З сабаку, можа, так, мо, з добрае шчаня.
Малому веліччу быць хочацца заўсёды... (К Крапіва)*

*Калі ў цябе бяда звяртайся да ката,
Вучонаму кату і мора на пяту! (А. Пісьмянкоў)*

2. Які мастацкі троп выкарыстаў П.Панчанка ў наступным вершы (выдзелены тлустым)?

*Нейлонавья вёдры,
Рукзачныя гарбы.
Вей, вецер,
Хвойным водарам –
Мінск едзе на грыбы!*

3. Які мастацкі троп сустракаецца ў абодвух урыўках(выдзелены тлустым)?

*І пакаціліся **пацёркі слёз**, плакала Рыва, плакала ціха, наўзрыд... (М.Лынькоў)*
*Цалую **валасоў тваіх лянок**. Кахай мяне, вясковая мадонна (З.Марозаў)*

4. Які мастацкі троп выкарыстаны ў наступных урыўках (выдзелены тлустым)?

*«На Беларусі
Пчолы, як гусі», —
Прыгадваў зямляк у выраі. (Р. Барадулін)*

*Сто гадоў ты смяг без гэтых вуснаў,
Сто гадоў чарсцвеў без гэтых рук (Н. Гілевеч)*

5. Якую стылістычную фігуру на аснове перахода ад ніжэйшай ступені да вышэйшай выкарыстоўвае Цётка ў наступных радках?

*Мы не з гіпсу, мы — з каменя,
Мы — з жалеза, мы — са сталі,
...
Цяпер, братцы, мы з граніту,
Душа наша з дынаміту...*

6. Якую стылістычную фігуру на аснове лексічных паўтораў выкарыстоўвае аўтар паэмы “Новая зямля” ў наступных радках?

*Зямля не зменіць і не здрадзіць,
Зямля паможжа і дарадзіць
Зямля дасць волі, дасць і сілы,
Зямля паслужыць да магілы,
Зямля дзяцей тваіх не кіне,
Зямля — аснова ўсёй айчыне... (Я. Колас)*

7. Які мастацкі троп выкарыстоўвае Г. Бураўкін у наступных радках (выдзелены тлустым)?

*Мы — розныя.
Ды нас усіх яднае
Спазнаная душою спакваля
Крынічная,
Сунічная,
Лясная,
Пяшчаная бацькоўская зямля...*

8. Які прыём выкарыстаў аўтар у наступных радках (выдзелены тлустым)?

*Я гадзіннік, вам будзільнік,
Каб не дзынкнуў — **дзiнь-дзiнь-дзiнь,**
Вы б у школу не схадзілі
І праспалі б як адзін. (С. Шушкевіч)*

9. Які мастацкі троп выкарыстоўвае Я. Сіпакоў у наступных радках (выдзелены тлустым)?

*Пятая частка зямлі маёй сённа за калючым дротам.
Яна памерла жывая. І жыве мёртвая. У мёртвай зоне.*

10. Якуя ролю наступная цытата выконвае для верша М.Багдановіча “Жывеш ня вечна чалавек...”

*...passe sans laisser meme
Son ombre sur le mur.*

*V. Hugo**

(*...праходзіць, не пакідаючы нават

Свайго ценю на сцяне.

V. Гюго (фр.)

Заданне 4 Запоўніце табліцу

Кожны правільны адказ –2 б., макс. –28 б.

№	Азначэнне	Тэрмін	Прыклад (пазва, аўтар)
1.		Санет	
2.	Жанр песні, невялікі лірычны верш (пераважна пра каханне) напеўнага характару. Часта словы яго пакладзены на музыку.		“Зорка Венера ўзышла над зямлёю...” М. Багдановіч
3.		верлібр	
4.	Невялікі сюжэтны верш гераічнага ці легендарнага зместу, у якім расказваецца пра незвычайнае здарэнне.		“Надзя-Надзея” П.Броўка “Свіцязянка” А.Міцкевіч “Маці” А. Куляшоў
5.		трыялет	“Трыялет” (Калісь глядзеў на сонца я...) М. Багдановіч “Трыялет”(Чыстая, вясёлая вада...) С. Чыгрын
6.	Кароткае, часцей за ўсё вершаванае апавяданне, якое мае павучальны або выкрывальны характар. Складаецца з дзвюх частак: апавядання(сюжэта) і вываду (маралі)		

7.		акраверш	“Делал доктор Скоринич Францискоус” Ф. Скарына, “Дар” В. Жуковіч, “Родная мова” Я. Золак
8.	Значны па сваім памеры вершаваны твор, у якім важныя праблемы рэчаіснасці раскрываюцца адначасова эпічнымі (наяўнасць у творы сюжэта, персанажаў і інш.) і лірычнымі (вобраз лірычнага героя, шматлікія лірычныя адступленні і інш.) сродкамі.		
9.	Жанр эпічнай літаратуры з ускладненым зместам, разгалінаваным сюжэтам. Як правіла празаічны, у якім выкладаецца разгорнутае апісанне жыцця і развіцця асобы галоўнага героя (герояў) у крызісны (нестандартны) перыяд яго жыцця.		

Заданне 5

Частка А. Суаднесці назвы мастацкіх накірункаў і стыляў з іх характарыстыкамі.

Кожны правільны адказ – 1 б., макс. – 16 б.

Назва	Азначэнне
1. Рэнесанс	А. Характэрна вера ў ідэальнае мінулае, у магчымасць існавання добрага манарха, дыдактызм, які праявіўся ў імкненні выправіць норавы грамадства. У драматургіі працуе правіла трох адзінстваў: часу, месца і дзеяння.
2. Барока	Б. Пачуцце прызнаецца сутнасцю чалавечай прыроды. Галоўная мэта літаратуры ў пазнанні ўнутранага свету чалавека, яго сяброўскіх або інтымных пачуццяў, якія часта выяўляліся на фоне прыроды.
3. Класіцызм	В. Гэта адлюстраванне праўды жыцця сродкамі тыпізацыі. Героі — звычайныя людзі ў звычайных абставінах. Характары персанажаў псіхалагічна цэласныя, пры гэтым складаныя, супярэчлівыя.
4. Сентыменталізм	Г. Актыўна развіваліся драматургічныя накірункі. Аўтары імкнуліся выявіць незалежнага героя, што безнадзейна змагаецца з рэчаіснасцю, грамадствам, якое яго не разумее. Герой – ідэаліст, адзінокі летуценнік, змагар.

В)

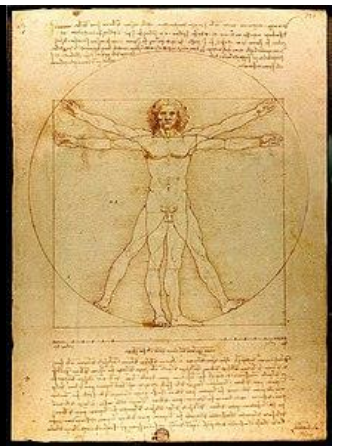
Г)

Д)

Е)

ё)

ж)